

BESTUURSVERSLAG ICAF 2024

**INTERNATIONAL
COMMUNITY ARTS
FESTIVAL**

ICAF

Voorwoord

Het jaar 2024 was een jaar van tussenruimte — letterlijk en figuurlijk — waarin we konden reflecteren op waar we staan als veld, wat we meenamen uit het internationale festival van 2023, en welke dromen en vragen ons richting 2026 bewegen. Het MINI ICAF bood ons een waardevol moment van bezinning en verdieping. De lancering van onze publicatie *The Sound of Change* en de vijfdelige videoreeks die we maakten naar aanleiding van het festival vormden tastbare sporen van dat proces. Het overkoepelende thema *SPACE for Imagination* gaf woorden aan een gedeelde zoektocht naar ruimte: ruimte voor ontmoeting, voor verbeelding, en voor ontwikkeling en vernieuwing. In ons NWE MKRS-traject zagen we jonge makers hun eigen stem vinden, midden in de meerstemmige en vaak complexe realiteiten van dit community gedreven werk. Hun werk toonde opnieuw aan dat community arts niet alleen een artistieke beweging is, maar een houding. Een manier van luisteren, van aanwezig zijn, van het nemen van verantwoordelijkheid binnen de samenleving.

Tegelijkertijd werkten we in 2024 toe naar een belangrijke nieuwe fase in onze ontwikkeling: de verzelfstandiging van ICAF als stichting, los van haar moederorganisatie Rotterdams Wijktheater. Een stap die slechts mogelijk is dankzij het langdurige vertrouwen dat het Fonds voor Cultuurparticipatie ons al meer dan een decennium schenkt. We zijn dan ook bijzonder dankbaar voor de toekenning van de meerjarige subsidie Talentontwikkeling voor de komende vier jaar. Deze steun en vertrouwen stelt ons in staat om te groeien, te experimenteren en te professionaliseren. Met de stap naar zelfstandigheid willen we ICAF verder verankeren als een duurzame ontmoetingsplek voor de community arts wereldwijd.

Terwijl ik dit voorwoord schrijf kijk ik af en toe met trots naar de interactieve wereldkaart op het ICAF-platform; een wereldwijde community arts landschap. Elk punt op de kaart draagt een verhaal in zich — een context, een praktijk, een beweging. Het nodigt uit tot verbinding, over grenzen heen. De grote respons op onze internationale Open Call dat we in 2024 publiceerden bevestigde hoe diep de behoefte is aan plekken waar deze praktijken worden gevierd, gedeeld en versterkt. ICAF is daarin een kompas. In een tijd van crisis en polarisatie biedt het ruimte en hoop. Hoop voor een bijzonder slag kunstenaars — zij die werelden overbruggen, die hun werk steeds opnieuw in het hart van de samenleving weten te plaatsen.

Met dankbaarheid en vertrouwen kijk ik uit naar wat komt.

Jasmina Ibrahimovic

Directeur bestuurder Rotterdams Wijktheater

Creatief Directeur ICAF

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
PROGRAMMA	3
OVERZICHT ACTIVITEITEN 2024	4
MINI ICAF'24	4
NWE MKRS traject & festival	5
OPEN CALL ICAF 2026: SPACE for Imagination	8
ONLINE PLATFORM	8
PARTNERSCHAPPEN & SAMENWERKINGEN	10
Internationaal	10
Nationaal	11
Lokaal (Rotterdam)	13
PRESTATIEAFSPRAKEN	14
Toelichting & reflectie op prestaties en bereik	15
ORGANISATIE	19
TEAM	20
ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN	20
MONITORING & EVALUATIE	21
KWALITEITSCODES & ORGANISTIEBELEID	23
FINANCIËLE TOELICHTING	29

PROGRAMMA

Het ICAF is een meerjarig nationaal en internationaal programma dat als doel heeft het community arts veld in Nederland en internationaal te voeden en te versterken. We zijn diep overtuigd van de kracht van community gedreven, inclusieve, wederkerige, sociaal geëngageerde kunst als katalysator voor positieve maatschappelijke verandering en vinden dat deze een centrale rol verdiend in onze samenleving.

Ons inhoudelijk beleid rust op drie pijlers: **uitwisseling**, **ontwikkeling** (van kennis en praktijk) en **presentatie**. We programmeren en produceren festivals, faciliteren internationale uitwisselingen, artist-in-residencies en bieden ontwikkeltrajecten aan voor nieuwe makers. De kern van onze werkwijze is gebaseerd op wederkerige relaties. Met deze werkwijze onderhouden en versterken we een levendig lokaal, nationaal en internationaal netwerk van professionals en organisaties die actief zijn in community arts. Ons werk krijgt ook steeds meer digitaal vorm door ons online ICAF-platform waarin we het nationale en internationale netwerk elkaar kan vinden en met elkaar kennis en inspiratie kan delen.

OVERZICHT ACTIVITEITEN 2024

MINI ICAF'24

Het MINI ICAF was een festival dat plaatsvond één jaar na ons grote festival in maart 2023. Met een inspirerend programma, waaronder de lancering van onze videodocumentaire en publicatie *The Sound of Change*, blikten we terug op het internationale festival van 2023. Tegelijkertijd keken we vooruit naar de volgende editie van ons internationale festival dat gaat plaatsvinden in 2026. Tijdens deze editie introduceerden we ook het thema voor 2026: RUIMTE / SPACE. De reacties hierop hebben we verwerkt in onze Open Call voor het internationale festival in '26.

Het programma van het MINI ICAF bestond naast de lancering van de publicatie en het thema uit diverse open (werk)sessies, gericht op kennisuitwisseling binnen het nationale community arts-veld, en studenten en nieuwe makers. Noemenswaardig was ook de speciale kennissessie met het internationale Parade consortium bestaande uit artistiek leiders van diverse sociaal geëngageerde kunstparades in Europa zoals de Zinneke Parade in Brussel of de Sint Maartenparade in Utrecht. Tijdens deze sessie nodigden zij het publiek uit met hen mee te denken over de rol van openbare, participatieve kunst binnen de grootstedelijke context, in tijden van oplopende politieke en sociale spanningen.

Als afsluiting van het MINI ICAF programmeerden we een concert van Orchestre Partout — een inspirerende sociaal artistieke organisatie die muziek maakt met onder andere mensen in asielzoekerscentra en statushouders. Ze begeleiden deelnemers en geven professionele concerten door het hele land.

NWE MKRS traject & festival

Het ICAF NWE MKRS traject is een jaarlijks programma voor jonge makers/nieuwe talenten binnen het community arts veld en bestaat uit: 1) **NWE MKRS festivals** waarin we het afstudeerwerk tonen van nieuwe makers, 2) **introductiewerkshops** community arts aan kunstvakopleidingen, 3) het verzorgen van een **seminar** waarbij we een inspirerende spreker vragen vragen rondom een actueel relevant thema een lezing te verzorgen en 4) de programmering van een nationale **community arts voorstelling** of **voorbeeldproject** die als inspiratie kan dienen voor nieuwe makers.

Het doel van het NWE MKRS traject en festival is om de kunstvakopleidingen, sociaal-maatschappelijke opleidingen, kunstvakstudenten en autodidacten te inspireren en te voeden met relevante (inter)nationale kennis over community arts en zo het veld een stapje verder te helpen in haar evolutie als toonaangevende, participatieve, inclusieve beweging in de kunsten.

MEI '24

NWE MKRS-voorstellingen

In mei '24 gingen er twee nieuwe makers voorstellingen onder onze vleugels in première: *DiversiTerra* en *Verloren verhalen van de vorige generatie*.

In 2024 studeerden de jonge makers **Kevin Sweep** (ArtEZ Zwolle) en **Abdallah Mahamed Omar** (Fontys Hogeschool voor de Kunsten) bij ons af. Kevin richtte zich vooral op de overeenkomsten tussen mensen van verschillende generaties, terwijl Abdallah werkte met jongeren uit diverse culturele en sociale achtergronden. Samen legden ze de nadruk op **wederzijdse afhankelijkheid** en onderzochten ze hoe mensen kracht kunnen putten uit hun ervaringen binnen stigmatiserende systemen.

SEPTEMBER & OKTOBER '24

Workshops op (kunst) vakopleidingen

Aan het begin van het academische jaar ging het ICAF-team op tournee langs verschillende kunstvakopleidingen om workshops en introductiecolleges over community arts te geven. Centraal stonden de vragen: *Wat verstaan we onder community arts? Wat zijn de belangrijkste sociale en artistieke vraagstukken? Hoe ga je te werk en welke valkuilen zijn er?*

Tijdens deze sessies deelden we inspirerende voorbeelden van community arts-projecten uit binnen- en buitenland en gingen we vaak ook praktisch aan de slag met opdrachten en oefeningen. We onderzochten samen hoe je een repetitie start en hoe je vertrouwen binnen een groep opbouwt.

Deze workshops leidden regelmatig tot boeiende gesprekken en dilemma's waar jonge makers mee worstelen. In 2024 verzorgden we deze workshops en introductiecolleges aan Fontys Hogeschool, ArtEZ Zwolle, Codarts Rotterdam en de Willem de Kooning Academy.

OKTOBER / NOVEMBER '24 werd JANUARI 2025

NWE MKRS Festival Deel 1

Onze workshop-tournee sluiten we normaal gesproken af met een eendaags NWE MKRS-festival, waarin we een inspirerende lezing voor jonge makers organiseren en een inspirerend project programmeren. Dit evenement biedt ook de gelegenheid om onze nieuwe maker van het academische jaar '24-'25 te introduceren. *Vanwege de overvolle agenda's van de sprekers en makers die we wilden programmeren, hebben we besloten om het festival te verplaatsen naar 29 januari 2025.*

Tijdens dit NWE MKRS festival hebben we onze nieuwe maker **Terry Brochard** (Toneelschool Maastricht) geïntroduceerd. Terry is gefascineerd door de spanning tussen twee werelden: die van het analytische en het creatieve brein. Voor zijn afstudeerproject werkt hij met een groep spelers met **niet-aangeboren hersenletsel (NAH)** en zal in mei 2025, tijdens het NWE MKRS festival deel 2, in première gaan met *Konkel*, zijn afstudeervoorstelling.

De lezing van deze editie werd verzorgd door de Colombiaanse theatermaker, therapeut en activist Hector Aristizabal. Via een live verbinding met hem in Colombia gaf hij ons een inspirerende inkijk in zijn visie via zijn project '**Re-Conectando**', een sociaal artistiek initiatief met een focus op de verbinding tussen de mens en de natuur dat levensveranderende ervaringen biedt aan mensen die getroffen zijn door het Colombiaanse gewapende conflict, waaronder leden van de Colombiaanse staat en de FARC. In deze inspirerende lezing focuste Héctor op het belang van 'heling' in complexe sociale- en conflictprocessen.

Het programma werd afgesloten met een inspirerend project. Dit keer nodigden we de Argentijnse choreograaf en danser, Amparo González Sola, uit ons mee te nemen in het maakproces van haar nieuwe werk waarin de relatie tussen de 'performer' en het publiek centraal staat. Amparo's werk varieert van dansvoorstellingen tot participatieve projecten en wordt beïnvloed door haar feministische activisme en haar migratie-ervaringen. Vanuit deze invalshoek presenteerde Amparo tijdens NWE MKRS haar werk '**Distances**'. Hierin dook ze in de complexiteit van empathie en gedeelde ervaringen en vraagt ze zich af in hoeverre we echt in staat zijn de ervaringen van anderen, zelfs wanneer grote letterlijke en figuurlijke afstanden ons scheiden, in te voelen en wat we doen met die empathie. Door de focus op de verhouding tussen performer en publiek, en de kleine gebaren nodigde het werk ons uit om te reflecteren op wat het betekent om *getuige* te zijn.

OPEN CALL ICAF 2026: SPACE for Imagination

OPEN CALL ICAF 2026: SPACE for Imagination

Op 30 november 2024 hebben we de internationale OPEN CALL gelanceerd voor het International Community Arts Festival in 2026. Onder het thema *SPACE for Imagination* riepen we kunstenaars en organisaties wereldwijd op om hun projecten en ideeën met ons te delen — projecten die verbeeldingskracht inzetten om ruimte te openen voor sociale verandering, ontmoeting en nieuwe perspectieven.

Deze oproep is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met onze nationale en internationale 'critical friends' en 'adviseurs'. Hun waardevolle feedback heeft niet alleen de inhoud van de call aangescherpt, maar ook bijgedragen aan een doordacht spreidingsplan. Dankzij deze collectieve inspanning heeft de oproep een ongekende reikwijdte gekregen.

We zijn overweldigd door de vele reacties. Uit alle hoeken van de wereld ontvingen we inzendingen—van Latijns-Amerika tot Oceanië, van Afrika tot Nieuw-Zeeland. De OPEN CALL heeft niet alleen bevestigd hoe levendig het community arts veld wereldwijd is, maar ook hoeveel behoefte er is aan plekken als het internationale festival, waar ruimte is voor ontmoeting, uitwisseling en verbeelding.

ONLINE PLATFORM

Een van de doelen van deze kunstenplanperiode was de ontwikkeling van een **interactief ICAF-platform** – een plek waar mensen, ook tussen de festivals door en zonder onze tussenkomst, inspiratie en kennis kunnen delen en opdoen. De basis voor dit platform legden we al in **2022**, toen we de eerste versie lanceerden. In datzelfde jaar ontwikkelden we binnen het platform een **eigen website voor onze ICAF HUB Singapore**, zodat zij zelfstandig hun programmaonderdelen konden publiceren. In aanloop naar het festival in **2023** creëerden we een speciale **festivalpagina** voor bezoekers. Hier konden zij een eigen account aanmaken, favoriete programmaonderdelen opslaan, zoeken op dag of discipline en zich direct aanmelden voor het festival.

Na afloop van **ICAF 2023** gingen we een nieuwe fase in: de doorontwikkeling van het platform. We voegden een **bibliotheek- en archieffunctie** toe, waar publicaties, verslagen, films en podcasts verzameld en gedeeld kunnen worden. Deze fase introduceerde ook een functie waarmee gebruikers ons nieuwe content kunnen tippen.

De laatste stap in dit traject in **2024** was de ontwikkeling van een **interactieve wereldkaart**. Hierop kunnen community arts-projecten wereldwijd worden gepind, waardoor bezoekers in één oogopslag een overzicht krijgen van initiatieven per continent, land en stad. Door in te zoomen op een stad, zien gebruikers hoeveel makers en organisaties daar actief zijn. Elke vermelding bevat een korte biografie, informatie over de discipline en een website, zodat direct contact kan worden gelegd. We hebben deze wereldkaart gekoppeld aan onze **makerspagina**, zodat alle beschikbare informatie per maker direct toegankelijk is.

De wereldkaart is hier te bekijken: <https://icafrotterdam.com/makers/>

PARTNERSCHAPPEN & SAMENWERKINGEN

ICAF bestaat uit een levend netwerk van mensen, praktijken en plekken die samen de community arts beweging wereldwijd vormen. In 2024 hebben we onze samenwerkingen verder verdiept en verbreed, met als hoogtepunt de internationale respons op onze OPEN CALL voor ICAF 2026. De intensieve uitwisseling met critical friends en partners over de hele wereld bevestigde opnieuw de kracht van langdurige relaties en gedeelde waarden. Of het nu gaat om het mede-organiseren van festivals, het ontwikkelen van leeromgevingen, of het verkennen van een gezamenlijke agenda voor community arts in Nederland: samenwerking vormt het fundament van onze manier van werken.

In dit hoofdstuk lichten we enkele van onze meest betekenisvolle partnerschappen toe – internationaal, nationaal en lokaal – en hoe deze bijdragen aan de inhoudelijke en strategische ontwikkeling van ICAF.

Internationaal

Drama Box – ICAF HUB Singapore

Drama Box is sinds 2021 onze officiële ICAF HUB in Singapore, waarmee we gezamenlijk inhoudelijke programma's samenstellen. De volgende stap in deze samenwerking is de organisatie van een fysiek festival, dat plaatsvindt van 12 tot en met 15 juni 2025 in Singapore. Dit festival volgt een opzet die vergelijkbaar is met ons festival in Rotterdam: in de ochtenden zijn er lezingen, in de middagen workshops en in de avonden voorstellingen. Als ICAF-team zullen we enkele gesprekken faciliteren en nemen we een programmaonderdeel uit Nederland mee, dat eerder te zien was op ICAF 2023. Met deze samenwerking willen we niet alleen onze inspiratie en ons netwerk verder uitbreiden, maar ook bijdragen aan de verrijking van ons eigen festival in maart 2026.

Internationale Parade Consortium

Het International Parade Consortium bestaat uit een netwerk van internationale partners, waaronder Zinneke Parade (Brussel, België), MetX (Brussel, België), Oi Musica (Edinburgh, VK), Partôt Parata/Oltro (Bologna, Italië), Fabrique des Impossibles (Parijs, Frankrijk), Kinneke Parade (Rožtoky, Tsjechië), Velvet Parade (Praag, Tsjechië) en Eelts (Tilburg, Nederland). Het consortium richt zich op de gezamenlijke visie en missie over sociaal geëngageerde, participatieve parades in de openbare ruimte, de urgentie van hun werk en de toekomstplannen binnen zowel de lokale context als de bredere samenleving.

Als ICAF zijn we door het consortium gevraagd om als gesprekspartner bij te dragen aan de visieontwikkeling en te helpen bij het documenteren en verspreiden van alle ontwikkelingen via ons platform.

Tijdens het MINI ICAF organiseerden we een open sessie, waarin het consortium hun bevindingen kon delen en het Nederlandse community arts-veld kon betrekken bij het gesprek. Dit bleek een inspirerende en vruchtbare ontmoeting, waarbij ook Nederlandse makers interesse toonden om zich bij het consortium aan te sluiten. We blijven hierover in gesprek en verkennen samen de volgende stappen.

MEXE en FAACCC

De afgelopen jaren zijn in verschillende Europese steden kleinschalige community arts-festivals ontstaan, mede geïnspireerd door ICAF. Met twee daarvan, FAACCC in Barcelona en het MEXE Festival in Porto, hebben we een intensievere band opgebouwd. Beide festivals hebben recent belangrijke veranderingen doorgebracht, zoals een generatiewisseling op bestuurlijk en directieniveau en uitdagingen op het gebied van duurzame financiering. Juist deze ontwikkelingen hebben geleid tot een nauwere samenwerking, met als doel in de toekomst gezamenlijk op te trekken in de positionering en programmering van onze drie community arts-festivals.

Tijdens het MINI ICAF hebben we onze partners van MEXE en FAACCC uitgenodigd om deel te nemen aan een werksessie. Hierin onderzochten we een mogelijk gezamenlijk doel binnen een Europese uitwisseling en verkenden we hoe zo'n traject eruit zou kunnen zien. Onze visies op community arts en onze kernwaarden bleken sterk overeen te komen, wat heeft geleid tot de intentie om in 2025 een Erasmus+ aanvraag in te dienen

Nationaal

Het ICAF heeft een sterke internationale positionering maar steeds meer richten we ons ook op het nationale community arts veld waar steeds meer behoefte ontstaat naar een structureel netwerk en gezamenlijk programma. We beschikken over een uitgebreid netwerk van community arts-kunstenaars, organisaties en kunstvakopleidingen. Bij het programmeren van een groot festival onderzoeken we altijd welke verbindingen tussen Nederlandse en internationale community arts-projecten waardevol en vruchtbaar kunnen zijn. Hieronder lichten we alleen de terugkerende en doorlopende samenwerkingen uit, met een sterke focus op kunstvakopleidingen binnen ons NWE MKRS-programma.

Bovendien hebben we een eerste stap gezet richting een structureel nationaal netwerk voor community arts.

Opleidingen

De samenwerking met kunstvakopleidingen wordt steeds sterker. Naast hun deelname aan het festival weten opleidingen ons steeds vaker te vinden voor lezingen en workshops voor hun studenten.

Een goed voorbeeld hiervan is onze betrokkenheid bij het CompoLab van Codarts, een traject waarin studenten met interesse in Community Arts gedurende tien weken, twee uur per week bij ons komen om zich verder in het veld te verdiepen en toe te werken naar een presentatie. Dit traject faciliteren we samen met een regisseur van het Rotterdams Wijktheater: ICAF biedt de bredere context en theoretische verdieping binnen Community Arts, terwijl het Rotterdams Wijktheater de studenten begeleidt in de praktijk. Zij krijgen concrete handvatten om persoonlijke verhalen van mensen om te zetten in dans.

Ook met ArtEZ Zwolle hebben we een vergelijkbare samenwerking. Hier dompelen derdejaarsstudenten zich drie dagen onder in de Community Arts-context in Rotterdam. Daarnaast hebben we binnen ons NWE MKRS-programma workshops gegeven aan studenten van de Fontys Hogeschool voor de Kunsten, de Willem de Kooning Academy en Karel de Grote Hogeschool Antwerpen.

Podia

Na onze samenwerking met CC Amstel tijdens ICAF is onze band verder gegroeid. CC Amstel heeft zich steeds sterker gepositioneerd als een sociaal-artistiek podium, en binnen dit kader zijn we vanuit het ICAF en het Rotterdams Wijktheater een meerjarige samenwerking aangegaan met CC Amstel en de Theaterstraat. Samen organiseren we een reeks lezingen over belangrijke thema's binnen het sociaal-artistieke werk in Nederland. Met ingang van 2025 is het plan om één à twee lezingen per jaar te organiseren, gedurende een periode van vier jaar.

Naast CC Amstel is het ICAF verankerd in Podium Islemunda in Rotterdam IJsselmonde en organiseren we onze grotere evenementen in Theater Zuidplein met wie we inmiddels een langdurige samenwerking hebben.

National Community Arts Network

Tijdens MINI ICAF 2024 nodigden we makers uit verschillende delen van Nederland uit om gezamenlijk te onderzoeken waar het Community Arts-veld behoefte aan heeft. Een terugkerend thema was dat Community Arts-makers zich vaak eenzaam voelen in hun werk. Doordat ze intensief bezig zijn met hun lokale context, blijft er weinig tijd over om met andere makers in gesprek te gaan. Onze uitnodiging om samen een gezamenlijke agenda op te stellen en toe te werken naar een Nationaal Community Arts Network werd enthousiast ontvangen, wat de noodzaak van zo'n initiatief onderstreept.

Een partner uit Zwolle heeft aangeboden om in december 2025 een kleinschalig Nationaal Community Arts Festival te organiseren, in samenwerking met ICAF. Tot die tijd werken we aan een gezamenlijke agenda samen, en blijven we in gesprek met alle partners en nodigen we hen uit voor onze andere evenementen, om de verbinding binnen het veld verder te versterken.

Lokaal (Rotterdam)

ICAF is een internationaal festival met een sterke, hyperlokale verankering in Rotterdam. In 2023 organiseerden we ons grootste stadsprogramma tot nu toe. We hebben grote stappen gezet in het specifiek programmeren voor de stad, met aandacht voor welke projecten in Rotterdam konden landen en welke welzijns- of culturele partners daarvoor nodig waren. Dankzij dit stadsprogramma hebben we bestaande samenwerkingen versterkt en tal van nieuwe partnerschappen opgebouwd.

De wens om onze wortels in Rotterdam verder te verdiepen en het stadsprogramma te verduurzamen groeit. Naast onze langdurige en solide samenwerkingen met Rotterdamse podia zoals Theater Zuidplein en Islemunda, ontstaat ook de behoefte aan een eigen plek, een ruimte waar we vrij kunnen experimenteren, ontmoeten, programmeren en reflecteren.

Dit jaar zijn we een samenwerking aangegaan met Stichting Charlois aan het Water, die al tien jaar het Paviljoen aan het Water beheert. Dit pand bood in de winter onderdak aan artists-in-residencies en in de zomer ruimte aan een lokaal cultureel programma. Na een decennium zocht de stichting een partner om de programmering van het pand over te nemen en een nieuwe invulling te geven. Voor ons was dit een uitgelezen kans om de eerste stappen te zetten richting ons eigen **ICAF Community Arts House**. Vanaf januari 2025 wordt dit pand het hart van ons stadsprogramma: een fysieke ontmoetingsplek waar we samenkomen en onze community in Rotterdam verder kunnen opbouwen met als hoogtepunt het festival in maart 2026.

Samenwerking met het Rotterdams Wijktheater

De samenwerking tussen het Rotterdams Wijktheater en ICAF is van grote waarde voor onze lokale verankering in Rotterdam. Als artistiek partners delen we eenzelfde visie op community arts die een centrale rol speelt in ontmoeting, dialoog en maatschappelijke reflectie. Het Wijktheater heeft diepe wortels in de Rotterdamse wijken en werkt intensief met bewoners aan sociaal-artistieke projecten die actuele thema's tastbaar en invoelbaar maken. De internationale en nationale uitwisselingen en nieuwe makers-project die het ICAF faciliteert volgen dezelfde werkwijze, waarin we zoeken naar manieren om (inter)nationale praktijken te verbinden aan lokale vraagstukken.

Samen met het Rotterdams Wijktheater werken we aan hetzelfde meerjarige thema *RUIMTE* en ontwikkelen we programma's waarin het thema van het festival in 2026 – *SPACE for Imagination* – lokaal betekenis krijgt. Deze samenwerking draagt bij aan de stevigheid van ons stadsprogramma, waarin we bewust inzetten op duurzame relaties met wijkbewoners en sociale partners.

De opening van het ICAF Community Arts House in 2025 markeert hierin een belangrijke stap: een gedeelde ruimte waarin de maakprocessen van het Rotterdams Wijktheater en de programmering van het ICAF inhoudelijk en letterlijk fysiek samenkomen.

PRESTATIEAFSPRAKEN

Aantal activiteiten		Omschrijving activiteit	Deelnemers		Bezoekers	
Plan	Realisatie		Plan	Realisatie	Plan	Realisatie
1	1	MINI ICAF'24	50	70	100	70
1	1	Lancering publicatie, video documentaire ICAF '23			100	70
1	2	ICAF Programmeert een community arts voorstelling uit Nederland tijdens het Nieuwe Makers Festival			100	115
1	1	ICAF webinar	50	45	100	19
	2	NWE MKRS voorstellingen		12		356
	5	Presentaties & workshops (door het ICAF team)		285		
1	1	Online platform 2024			2000	115.781

In de bovenstaande tabel hebben we aangegeven welke prestatieafspraken we hebben gemaakt met het Fonds voor Cultuurparticipatie (plan) en daarnaast wat we hebben gerealiseerd (realisatie). Daarin hebben we een onderscheid gemaakt tussen 'actieve deelnemers' en 'publiek'. Onder deelnemers verstaan we iedereen die op een actieve manier betrokken was bij onze evenementen of programma's. Te zien dat we onze afspraken ruimschoots zijn nagekomen en dat we meer hebben gedaan dan beloofd. Over de gehele linie hebben we ook meer bezoekers en publiek bereikt dan verwacht. Hieronder zullen we per evenement of programma ingaan op onze presentaties en bereik van deelnemers en publiek.

Toelichting & reflectie op prestaties en bereik

MINI ICAF'24

De deelnemers en het publiek van het MINI ICAF waren zeer divers—een mix van Europese, nationale en lokale vertegenwoordigers. Dit zorgde voor een bijzonder interessante en inspirerende samenstelling, zowel onder de deelnemers als in het publiek.

Bij het opstellen van de plannen, vlak na de pandemie, gingen we ervan uit dat dit programmaonderdeel deels online zou plaatsvinden, zodat we een breder publiek konden bereiken.

Gelukkig konden we het MINI ICAF fysiek laten plaatsvinden. Er was veel interesse in het evenement, maar door enkele last-minute afmeldingen viel het uiteindelijke bereik iets lager uit dan verwacht. Toch zijn we ontzettend blij met de diversiteit en de brede spreiding van de deelnemers.

MINI ICAF'24

Aantal: 70

Afkomstig uit: België, Verenigd Koninkrijk, Italië, Frankrijk, Tsjechië, Portugal en Spanje

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Den Haag, Haarlem, Arnhem, Leeuwarden, Sittard, Dordrecht, Eindhoven, Amsterdam

Lancering publicatie en videodocumentaire

Aantal: 70

Afkomstig uit: België, Verenigd Koninkrijk, Italië, Frankrijk, Tsjechië, Portugal en Spanje

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Den Haag, Haarlem, Arnhem, Leeuwarden, Sittard, Dordrecht, Eindhoven, Amsterdam

1) Open sessie: Nationale Community Arts Veld

Dit programmaonderdeel was gericht op Community Arts Makers uit Nederland. We hadden zelfs een bezoeker uit België die hier speciaal voor is gekomen.

Aantal: 32

Afkomstig uit: België

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Den Haag, Haarlem, Arnhem, Leeuwarden, Sittard, Dordrecht, Eindhoven, Amsterdam.

2) Open Sessie International Consortium Parade

Voor deze sessie hadden we vooral gericht op kunstenaars in Nederland om ze kennis te laten maken met de International Consortium. We hadden deelnemers vanuit de grote steden in Nederland.

Aantal: 28

Afkomstig uit: België, Verenigd Koninkrijk, Italië, Frankrijk, Tsjechië, Portugal

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Amsterdam,

3) Open sessie: Studenten en nieuwe makers binnen het Community Arts-veld

Deze sessie was specifiek gericht op studenten en makers die hun eerste stappen zetten binnen de Community Arts. Doordat het programma parallel liep aan andere sessies, verspreidden sommige organisaties met meerdere vertegenwoordigers zich over de verschillende sessies. Dit zorgde voor een zeer diverse samenstelling van deelnemers.

Aantal: 10

Afkomstig uit: Spanje, Portugal

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht en Amsterdam

Concert Orchestre Partout

Naast alle deelnemers aan het dagprogramma van het ICAF hadden we voor het concert van Orchestre Partout ook vrijwilligers van het ICAF en wijkbewoners uitgenodigd die eerder aan ICAF-projecten hadden deelgenomen.

Aantal: 90

Afkomstig uit: België, Verenigd Koninkrijk, Italië, Frankrijk, Tsjechië, Portugal en Spanje

Binnen Nederland: Rotterdam, Utrecht, Zwolle, Den Haag, Haarlem, Arnhem, Leeuwarden, Sittard, Dordrecht, Eindhoven, Amsterdam

NWE MKRS traject & festival

NWE MKRS voorstellingen: DiversiTerra en ~~Verloren~~ verhalen van de vorige generatie

In mei 2024 studeerden de jonge makers **Kevin Sweep** (ArtEZ Zwolle) en **Abdallah Mahamed Omar** (Fontys Hogeschool voor de Kunsten) bij ons af met hun allereerste Community Arts-voorstelling. Beiden creëerden een eigen voorstelling, maar omdat ze deze op dezelfde locatie en direct na elkaar presenteerden, konden we ze als duo-ticket aanbieden aan het publiek.

Kevin Sweep interviewde verschillende ouderen en verwerkte hun verhalen in zijn voorstelling **~~Verloren~~ verhalen van de vorige generatie**, die hij met één speler opvoerde. **Abdallah Mahamed Omar** werkte met elf jongeren aan een voorstelling. Veel deelnemers kwamen uit Rotterdam en hadden een leeftijd tussen 18 en 30 jaar.

Het publiek bestond voornamelijk uit bezoekers uit Rotterdam, aangevuld met familie en vrienden van de spelers uit verschillende delen van Nederland. Daarnaast waren er ook medestudenten van ArtEZ Zwolle en Fontys Tilburg die de voorstellingen kwamen bekijken.

Workshops op (kunst) vakopleidingen

Als onderdeel van ons NWE MKRS-traject geven we introductiewerkshops over Community Arts bij verschillende opleidingen. Dit jaar verzorgden we workshops op Fontys Hogeschool, ArtEZ Zwolle, Codarts Rotterdam, de Willem de Kooning Academy en Karel de Grote Hogeschool in Antwerpen. In totaal namen 285 deelnemers deel aan onze workshops en presentaties.

Festival

Vanwege overvolle agenda's hebben we het festival verplaatst van oktober/november 2024 naar 29 januari 2025.

Tijdens het NWE MKRS-festival bereikten we met de voorstelling *Distances* van Amparo González Sola, Associate Artist bij Dansateliers, een publiek van 45 mensen.

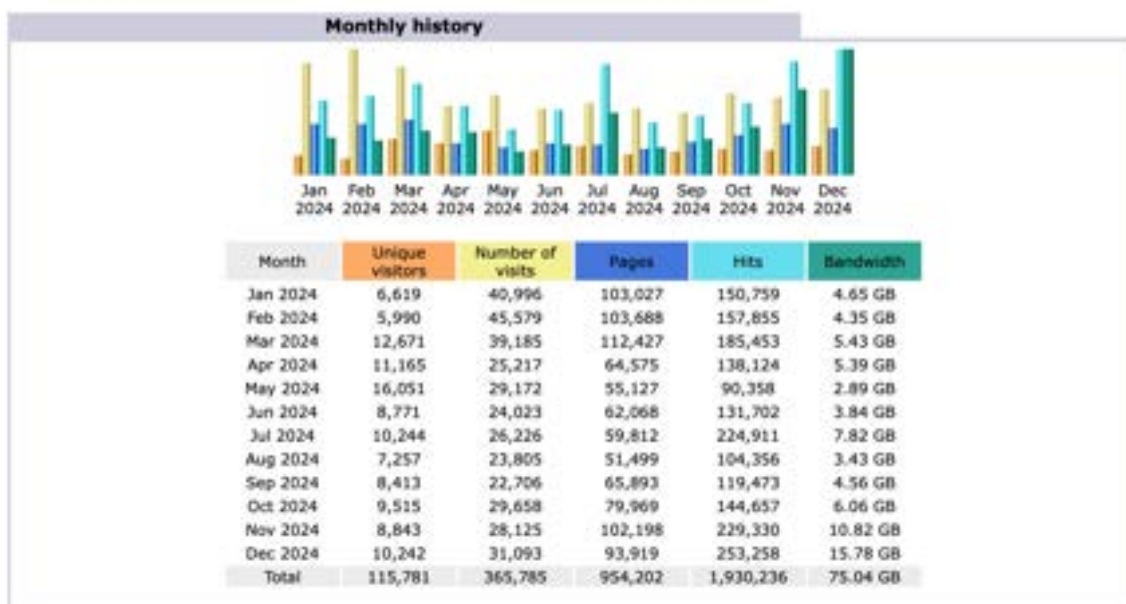
Voor de verdiepende webinar van Hector Aristizábal hadden we 45 fysieke deelnemers en 19 online bezoekers. We hadden verwacht dat meer mensen de webinar online zouden volgen, maar door een slechte internetverbinding vanuit Colombia konden we minder deelnemers bereiken dan gehoopt.

De fysieke bezoekers bestonden voor de helft uit studenten jonger dan 24 jaar en kwamen uit verschillende delen van Nederland, waaronder Utrecht, Rotterdam en Amsterdam.

Bezoekers ICAF platform 2024

In 2024 hebben we de **interactieve wereldkaart** gelanceerd. Op deze kaart kunnen Community Arts-projecten wereldwijd worden gemarkeerd, zodat bezoekers in één oogopslag een overzicht krijgen van initiatieven per continent, land en stad.

We zien een stijging in bezoekersaantallen ten opzichte van vorig jaar, waarin we al veel bezoekers trokken dankzij het festival. In totaal hebben we in 2024 **115.781 bezoekers** bereikt.

Countries (Top 10) - Full list					
Countries		Pages	Hits	Bandwidth	
 United States	us	24,648	32,891	819.98 MB	
 Netherlands	nl	23,541	60,732	3.05 GB	
 India	in	12,533	14,574	237.42 MB	
 Singapore	sg	10,723	14,573	327.00 MB	
 France	fr	5,710	8,219	246.37 MB	
 Germany	de	3,329	7,706	466.46 MB	
 Russian Federation	ru	3,114	27,213	1.79 GB	
 Vietnam	vn	1,795	2,003	28.70 MB	
 Great Britain	gb	1,584	8,910	684.73 MB	
 China	cn	1,408	3,518	234.31 MB	
Others		13813	48991	3.01 GB	

ORGANISATIE

TEAM

Het kernteam van het ICAF bestond ook in 2024 uit drie personen die deeltijd aan het ICAF werken. Jasmina Ibrahimovic (0,4 fte), creative producer Anamaria Cruz (0,4 fte) en co-programmeur Amy Gowen (0,6 fte). Daarnaast was Edgar Kapp voor 0,1 fte verbonden aan het ICAF als zakelijk leider tot september 2024. Vanwege het vertrek van Edgar Kapp is vanaf september 2024 Heleen Hameete interim zakelijk leider voor het ICAF. In het najaar is de sollicitatieprocedure gestart voor een nieuwe zakelijk leider, deze is gevonden in Albert Casan Milla die per 1 januari onder begeleiding van Heleen een jaar lang intern wordt opgeleid tot zakelijk leider. Het kernteam van het ICAF is gezamenlijk goed voor 1,7 fte.

Creatief directeur 0,4 fte

Creative producer / projectleider 0,5 fte

Co-programmeur 0,6 fte

Zakelijk leider 0,1 fte

ORGANISATORISCHE ONTWIKKELINGEN

Het ICAF begon in 2001 als een kleinschalig community theaterfestival van het Rotterdams Wijktheater. Twee decennia later is het festival uitgegroeid tot een doorlopend programma met een eigen artistiek profiel, positionering, werkwijze en wereldwijd netwerk. Tegelijkertijd heeft ook het Rotterdams Wijktheater zich stevig ontwikkeld, met een heldere lokale en nationale missie en een vernieuwde structuur. In 2024 besloten we dat het tijd was om deze twee krachtige organisaties, die dezelfde waarden delen maar elk een eigen koers varen, meer ruimte te geven om onafhankelijk van elkaar te groeien.

De combinatie van de directeursfunctie voor beide organisaties was jarenlang werkbaar dankzij bewuste keuzes. Jasmina Ibrahimovic verdeelde haar tijd tussen haar rol als creatief directeur van het ICAF (twee dagen per week) en haar directeurschap van het Rotterdams Wijktheater (drie dagen per week). In 2021 namen we maatregelen om deze verdeling duurzaam te maken: het ICAF-team werd uitgebreid met een co-programmeur, het Rotterdams Wijktheater kreeg een zakelijke medewerker (en later een zakelijk leider), en er werd een visie ontwikkeld op de werking van het netwerk van 'critical friends' en betrokken partners die hielpen de koers scherp te houden. Toch bleek in aanloop naar het festival van 2023, toen Jasmina onverwacht ziek werd, dat de combinatiefunctie kwetsbaar is.

Het team is klein, de ambities groot, en de bestuurlijke belasting zwaar. Een structurele oplossing was nodig. In nauw overleg met de Raad van Toezicht en het team begonnen we gesprekken over een toekomstbestendige organisatievorm. Die gesprekken, gevoerd in 2024 met interne teams, de Raad van Toezicht en stakeholders, leidden tot een gezamenlijk inzicht: dit is het moment om het ICAF te verzelfstandigen.

Dankzij de meerjarige toekenning binnen de regeling Talentontwikkeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie kreeg deze ambitie vleugels. Het fonds, dat het ICAF al meer dan een decennium met vertrouwen ondersteunt, reageerde enthousiast op deze koers tijdens het monitoringgesprek van 18 december 2024. Dit vertrouwen is een fundament waarop we durven bouwen. Op 1 april 2025 werd Stichting ICAF officieel opgericht. Anamaria Cruz, jarenlang de dragende kracht als projectleider van het ICAF, is benoemd tot bestuurder en algemeen directeur. Jasmina blijft nauw verbonden als creatief directeur, en samen tekenden zij de oprichtingsakte bij de notaris — een symbolisch moment van overdracht én continuïteit.

Hoewel het ICAF nu een zelfstandige stichting is, blijft de band met het Rotterdams Wijktheater sterk. Niet alleen Jasmina heeft als creatief directeur een combinatiefunctie met het Rotterdams Wijktheater maar ook zakelijke leiding wordt gedeeld en andere overheadkosten zoals huur van de ruimtes en administratieve lasten. Door de back-up van het Rotterdams Wijktheater krijgt het ICAF als stichting de veilige ruimte om de komende 4 jaar te ontwikkelen tot een stevige organisatie. Inhoudelijk werken de komende vier jaar het Rotterdams Wijktheater en het ICAF nauw samen aan de NWE MKRS trajecten, internationale uitwisselingen rondom het ICAF-stadsprogramma en aan grotere thematische lijnen zoals *Ruimte*. Voor Rotterdamse projecten blijven beide organisaties samenwerken in coproducties.

Het ICAF krijgt als zelfstandige organisatie de ruimte om meer eigen middelen te werven, verder te professionaliseren, en haar nationale en internationale rol te verdiepen. Verzelfstanding zien we daarom absoluut niet als een afscheid van het Rotterdams Wijktheater, maar een herijking van de relatie. Twee organisaties, geworteld in dezelfde overtuiging, kiezen ervoor om vanuit eigen kracht verder te bouwen aan een gedeelde toekomst.

MONITORING & EVALUATIE

Evaluatie is een continu proces binnen ICAF, waarbij we onze activiteiten, positie in het veld en prestaties zorgvuldig monitoren. We maken gebruik van zowel formele als informele evaluatiemethoden. Informele evaluaties vinden plaats via gesprekken met collega's, de Raad van Toezicht, partners en andere belangrijke stakeholders.

Naast deze gesprekken en fysieke evaluatiemomenten sturen we na afloop van grotere evenementen een digitale enquête naar onze bezoekers om feedback te verzamelen. Ondanks onze inspanningen om de enquête laagdrempelig en tijdsefficiënt te maken, blijft de respons hierop wisselend.

Evaluatie van MINI ICAF

Na afloop van het MINI ICAF-festival hebben we het evenement intern geëvalueerd met collega's en feedback verzameld van alle programmaonderdelen. De bezoekers ontvingen een digitale enquête, waarop we [aantal] reacties hebben ontvangen. De enquête was anoniem, maar de ingevulde feedback biedt concrete aanknopingspunten waar we direct mee aan de slag kunnen.

Evaluatie van NWE MKRS festival

Voor het NWE MKRS festival gingen we in gesprek met studenten en docenten om hun behoeften en verwachtingen ten aanzien van sociaal-artistieke leerdoelen en ICAF te peilen. Dit deden we via persoonlijke gesprekken, Zoom-bijeenkomsten en e-mailuitwisselingen na afloop van het festival.

Interne inhoudelijke en productionele evaluatie

Intern evalueren we altijd met collega's over zowel de inhoud van het programma als de gemaakte keuzes. Deze feedback documenteren we systematisch en nemen we mee bij de ontwikkeling van toekomstige evenementen.

De combinatie van verschillende evaluatiemethoden stelt ons in staat om waardevolle reacties, reflecties en verbeterpunten te verzamelen. Dit helpt ons om inzicht te krijgen in wat relevant is en welke behoeften er leven binnen community arts op lokaal, nationaal en internationaal niveau.

De belangrijkste conclusies uit de evaluaties in 2024

Successen

- **Eerste bijeenkomst van het Nationale Netwerk**

Tijdens onze eerste bijeenkomst van het Nationale Netwerk was de opkomst verrassend groot en het gesprek zeer waardevol. De deelnemers benadrukten de urgentie van een dergelijk netwerk en gaven aan dat zij behoefte hadden aan verdere facilitering door ICAF. Daarnaast werd het verzoek geuit om een nationaal festival te organiseren. Hoewel we deze behoefte al langer voelden, was het bijzonder waardevol om dit via directe gesprekken te kunnen toetsen. Deze inzichten hebben we dan ook meegenomen in onze plannen voor de nieuwe kunstenplanperiode.

- **(Introductie) workshops over Community Arts**
We ontvangen veel positieve feedback op de workshops die we verzorgen op (kunst)vakopleidingen. Daarnaast leiden deze workshops regelmatig tot stageverzoeken en ontwikkelplekken voor nieuwe makers.

Leerpunten

- **Ontwikkeling online platform:** Onze ambitie om een interactief platform te ontwikkelen was groot, en ook groter dan onze kennis over wat het betekent om dit te ontwikkelen en vooral te onderhouden. We zijn altijd van plan geweest een aparte redacteur aan het platform te laten werken, maar daarvoor moesten we hiervoor fondsen werven. We hebben ervaren dat het ontzettend ingewikkeld is externe middelen te vinden over dit soort functies en kosten. Daardoor komt de redactie en onderhoud van het platform terecht op onze kleine organisatie en dat is niet houdbaar voor de lange termijn. Voor de komende jaren willen we meer aandacht besteden aan het vinden van externe financiële middelen zodat we de ontwikkeltijd kunnen uitbesteden aan bijvoorbeeld een interne communicatiemedewerker.
- **Ambitie en realisme combineren:** We zijn een klein maar zeer ambitieus team. Dat spreekt voor ons, maar het is ook een valkuil. In onze eigen interne evaluaties hebben we geconcludeerd dat we ons de komende jaren meer willen richten op verduurzaming van wat we al doen en hebben in plaats van uitbreiding. De verduurzaming zal plaatsvinden op vlak van langdurige samenwerkingen, een meerjarig thema, en de uitbreiding van het kernteam zodra de financiële middelen dat toelaten.

KWALITEITSCODES & ORGANISTIEBELEID

Fair Practice

Het Rotterdams Wijktheater (en dus het ICAF) werkt geheel volgens de CAO Toneel en Dans. Dat doen we niet alleen voor de medewerkers in loondienst, maar passen we ook toe voor de mensen die als zzp-er voor ons werken. Honoraria van zzp-ers worden berekend aan de hand van de meest Faire rekentool, waarbij ook rekening wordt gehouden met vakantie, feestdagen, vakantiegeld en pensioenopbouw. Waar mogelijk en wenselijk geven we de voorkeur aan arbeidscontracten boven opdrachtovereenkomsten.

De afgelopen jaren hebben we grote stappen gezet in het kader van Fair Pay en Fair Practice. Salarissen en honoraria zijn allemaal juist ingeschaald, en vergoedingen voor reiskosten en overuren zijn op orde.

Daarnaast bieden we alle medewerkers de gelegenheid tot bijscholing. Het Fair Pay budget dat de gemeente Rotterdam beschikbaar heeft gesteld heeft ons enorm geholpen om deze stappen te kunnen zetten richting 100% Fair Pay. En het heeft ons in 2024 met name in staat gesteld om het hoge aantal overuren van een aantal medewerkers, op een correcte manier uit te betalen.

Culturele Diversiteit & Inclusie

Inclusie en het omarmen van diversiteit zit sinds de oprichting van het Rotterdams Wijktheater en het ICAF onze kernmissie en visie. Al sinds jaar en dag zijn wij ons bewust van het gebrek aan evenwichtige representatie en gelijke kansen in onze maatschappij en van de gebrekkige toegankelijkheid van de culturele sector. Op dit bewustzijn is ons bestaansrecht als gezelschap gebaseerd. Om deze reden maakt het Rotterdams Wijktheater al die jaren theatervoorstellingen met en voor Rotterdammers die anders geen podium krijgen en brengen wij met hen onze voorstellingen naar wijken, buurten, plekken waar weinig kunstaanbod is. Met het ICAF bieden we ruimte voor reflectie en verbetering van community arts in Nederland en Wereldwijd waardoor deze nog inclusiever kan worden dan dat het al is.

Wij bouwen bruggen tussen verschillende belevingswerelden en streven ernaar dat iedereen zich welkom en gehoord voelt. Dit betekent dat we actief barrières wegnemen die deelname aan kunst en cultuur in de weg kunnen staan. Of het nu gaat om sociale, economische, fysieke of culturele drempels, wij zoeken naar manieren om deze te verlagen en verbinding mogelijk te maken.

Inclusie is voor ons een voortdurend proces. Wij beseffen dat de betekenis van inclusie kan veranderen en dat het belangrijk is om hier kritisch en reflectief naar te blijven kijken. Daarom voeren we regelmatig gesprekken binnen onze organisatie en met onze partners en gemeenschappen over wat inclusie voor ons betekent en hoe we dit in de praktijk blijven waarmaken.

Naast deze gesprekken zetten we binnen het Rotterdams Wijktheater en ICAF actief stappen om diversiteit en inclusie te verankeren in onze werkwijze:

- Inclusie in beleid en strategie: We hebben inclusie als leidend principe opgenomen in onze missie en strategie. Onze beslissingen over programmering, samenwerkingen en werving worden systematisch beoordeeld op inclusiecriteria.

- Een diverse en inclusieve werkvloer: We streven naar een team dat de diversiteit van de samenleving weerspiegelt en bieden kansen aan nieuw talent via inclusieve wervingsstrategieën en stage- en mentorprogramma's.
- Programma's die de samenleving weerspiegelen: Onze voorstellingen en projecten ontstaan in wederkerige samenwerking met diverse gemeenschappen en brengen verhalen samen die anders misschien niet gehoord zouden worden.
- Toegankelijkheid als prioriteit: We zetten ons in voor een toegankelijke theaterervaring door fysieke en financiële drempels weg te nemen en te zorgen voor inclusieve communicatie.
- Continu leren en evalueren: We organiseren reflectiemomenten, vragen actief om feedback van publiek, medewerkers en partners en nemen deel aan netwerken die inclusie in de kunst- en cultuursector bevorderen.

Ons doel is om een veilige en inspirerende omgeving te creëren waarin iedereen zich uitgenodigd voelt om mee te doen en bij te dragen. Niemand mag zich buitengesloten voelen en dit principe passen we radicaal toe. Dat maakt het niet makkelijk want dat betekent dat we altijd werken met mensen die het niet per se met elkaar of ons eens zijn en andersom. Tocht geloven we erin dat we echte inclusie alleen bereiken als alle stemmen worden gehoord en mensen ontvankelijk worden om van elkaars perspectief te leren en zo dichterbij elkaar te komen.

We omarmen de complexiteit van inclusie. Het gaat niet alleen over afkomst, gender, leeftijd en huidskleur maar ook om diversiteit van stemmen, van meningen en opvattingen, van levensvisie en ervaring. Inclusie betekent ook het omgaan en accepteren van mensen met wie je het grondig oneens bent. Voor ons gezelschap blijft het van belang om mensen die het niet eens zijn met onze visie, die anders stemmen dan wij en een hele andere levenservaring hebben, dichterbij te brengen. Onze missie is en blijft bruggen bouwen, hoe moeilijk dat soms ook is. Om dit te doen is een zo divers mogelijk en inclusief denkend en opererend intern team van groot belang. Daarom zijn we ook blij met de diversiteit van ons team en onze raad van toezicht op verschillende vlakken.

Deelnemers, publiek en programma

Onze deelnemers en ons publiek zijn een afspiegeling van de diversiteit van de Nederlandse samenleving. Met ons ICAF-programma bereiken we met name meer studenten en culturele professionals omdat zij degene zijn die dit werk in de praktijk doen en zijn daarmee de primaire doelgroep voor het ICAF. Daarnaast bestaat ons publiek uit een internationaal diverse doelgroep. Al was dat in 2024 minder het geval dan in het festivaljaar '23.

Als het gaat om inclusie op vlak van financiële toegankelijkheid hebben we per 2024 besloten te gaan werken met een Pay What You Can (PWYC) systeem voor onze nationale evenementen en nieuwe makersvoorstellingen. Dat systeem werkt heel goed omdat het gemiddelde kaartje toch meer oplevert dan dat we het helemaal gratis of allemaal voor 5 of 6 euro aanbieden zoals voorheen. De community arts voorstellingen die we op het ICAF een podium geven zijn altijd gemaakte in wederkerigheid met niet professioneel geschoolde deelnemers. Daarmee is ons programma altijd net zo divers als de deelnemers van de projecten die we programmeren.

Governance

Het Rotterdams Wijktheater past de 8 principes van de Governance Code Cultuur toe en werkt met een bestuurder en een Raad van Toezicht. Toezichthouders zijn onafhankelijk, handelen integer en bewaken te allen tijde de maatschappelijke functie van de organisatie. Een transparante en veilige werkomgeving vinden wij daarbij erg belangrijk. De bestuurder is artistiek-inhoudelijk onderlegd en stimuleert een inspirerende werksfeer met oog voor persoonlijke ontwikkeling. Ons team en toezichthouders zijn divers in culturele achtergronden, leeftijden en geslacht en bij het kiezen voor nieuwe leden gaat bij gelijke geschiktheid onze voorkeur uit naar de persoon die de diversiteit binnen de RvT of het team versterkt. De toezichthouders adviseren, controleren en bevragen de bestuurder maar nemen ook een gepaste afstand tot de werkvloer. De bestuurder organiseert interne ondersteuning voor het bewaken van de financiën (intern via coördinator bedrijfsvoering, en daarnaast de accountant en leden van de RvT waar ook voldoende financiële kennis aanwezig is), en voor de artistieke en maatschappelijke doelstellingen (via een artistiek productieteam en een social impact team). In 2020 hebben we een vertrouwenspersoon aangesteld. Deze wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. In 2024 hadden we daarin geen wijziging omdat het dezelfde vertrouwenspersoon is als in 2023. De Raad van Toezicht is als intern toezichthoudend orgaan verantwoordelijk voor en belast met de volgende taken:

- houden van toezicht op en evaluatie van het beleid van de bestuurder en de algemene gang van zaken binnen het RWT
- functioneren als adviseur en klankbord voor de bestuurder
- uitoefenen van het werkgeverschap met betrekking tot het bestuurslid
- benoeming en ontslag bestuurder
- invulling statutaire toezicht- en goedkeuringsrechten
- nemen van strategisch belangrijke besluiten
- regelen van de eigen werkzaamheden
- afleggen van verantwoording over de wijze waarop de Raad van Toezicht invulling geeft
- aan zijn toezichthoudende rol
- verlenen van decharge aan het bestuur

Toezicht en advisering

In de verslagperiode heeft de RvT zes vergaderingen gehouden waar zij met het Bestuur de algemene gang van zaken en specifieke ontwikkelingen binnen het RWT heeft besproken. Het overleg en de advisering hadden onder meer betrekking op de volgende onderwerpen:

- Bewaken van het welzijn en de missie van organisatie
- Verzelfstandiging ICAF als stichting
- Jaarverslag en jaarrekening 2024
- Verslag van de externe accountant
- Begroting en jaarplan 2025
- Sponsorplan/financieringsmix
- Halfjaarcijfers en prognose 2025
- Activiteiten 2024/2025

(Statutaire) goedkeuringsbesluiten

Alle statutair te nemen goedkeuringsbesluiten zijn door de RvT genomen, te weten de jaarrekening en jaarverslag 2024, jaarplan en begroting 2025, alsmede de verlening van decharge aan het bestuur. In het verslagjaar is er voor de accountantscontrole geen nieuwe overeenkomst aangegaan met een nieuw accountantsbureau, want dit was nog niet nodig. Bij geen van de door de Raad goedgekeurde besluiten was er sprake van tegenstrijdige belangen.

Dit jaarverslag en de jaarrekening zijn door de RvT goedgekeurd en vastgesteld tijdens de vergadering op 17 maart 2025.

Overleg met en advisering van het Bestuur

Het overleg met de bestuurder vindt plaats in de vergaderingen van de RvT. Voorafgaand aan elke vergadering neemt de RvT sinds 2019 een kwartier tot maximaal een half uur de tijd om zonder de bestuurder te overleggen. De vergaderingen worden bijgewoond door de bestuurder, een externe notulist/secretaris en indien nodig de zakelijk leider. Daarnaast vindt er frequent tussentijds overleg plaats tussen de bestuurder en de voorzitter van de RvT. Het overleg tussen de bestuurder en de RvT had een open en constructief karakter.

Bezoldiging en contractduur

De bezoldiging van de bestuurder van het RWT wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld en is conform de WNT. De bestuurder heeft eens per jaar een functioneringsgesprek en eens per jaar een beoordelingsgesprek met de voorzitter van de Raad van toezicht aangevuld met een extra lid van de raad. De bestuurder heeft een vaste aanstelling en zit per 1 januari 2025 op schaal X trede 9 (CAO Toneel en Dans). De Raad volgt voor de vaststelling van de bezoldiging de richtlijn van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten. Belangrijk criterium voor de bepaling van het salaris van de bestuurder is daarbij de omzet/het subsidiebedrag van de organisatie.

De leden van de RvT ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging. Wel wordt jaarlijks een onkostenvergoeding van 50 euro per vergadering uitgekeerd.

Samenstelling Raad van Toezicht

In 2024 waren er enkele wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Toezicht. Omid Alozai besloot vroegtijdig af te treden. Jaouad Bouziane is aangetreden voor het financiële profiel. De raad van toezicht heeft naast de leden ook een secretaris in de persoon van Truus Kleijwegt.

In 2024 zag de Raad van Toezicht er als volgt uit:

- Mw. Dilia van der Heem (voorzitter)
- Dhr. Jaouad Bouziane (financieel toezichthouder, toegetreden in januari 2024)
- Mw. Ivana Cerovečki
- Mw. Reshma Kalika
- Mw. Arjanne Hoogstad (toegetreden op 8 november 2024)

Voorzitter Dilia van der Heem is o.m. voormalig lid van de Tweede Kamer, voormalig officier van justitie in Den Haag en Rotterdam en bestuurslid bij Warm Rotterdam; Jaouad Bouziane heeft ervaring opgedaan bij The Big Four (de vier grootste audit- en consultingconcerns ter wereld) en heeft gedegen kennis van jaarrekeningen en financiële sturing en toezicht. Momenteel is hij werkzaam als Portfolio Manager bij Amsterdam UMC Holding. Ivana Cerovečki werkt als teamleider studieadvies bij de Universiteit Utrecht, is voormalig adviseur bij het Fonds Podiumkunsten, voormalig lid van de adviescommissie van de Rotterdamse Raad voor Kunst en Cultuur, en momenteel lid van de monitoringscommissie en beoordelingscommissie theater BIS 2025-2028 bij de Raad voor Cultuur. Reshma Kalika is voormalig secretaris bestuur OPEN Rotterdam, voormalig Beleidscoördinator Jongeren / Cultuureducatie en - participatie bij Maas Theater en Dans en heeft namens KCR gewerkt aan de Rotterdamse visie op cultuureducatie in het MBO. (Momenteel is Reshma werkzaam bij het ministerie voor OC&W en heeft daarom de raad van toezicht per februari 2025 moeten verlaten ter voorkoming van belangenverstrengeling). Arjanne Hoogstad is Marketing- en Communicatiespecialist met gedegen ervaring bij grote organisaties zoals Coca Cola, Rotterdam Partners en Tata Steel. Momenteel is zij werkzaam bij het offshorebedrijf Van Oord.

Nevenfuncties van directeur/bestuurder:

- in 2024 trad Jasmina Ibrahimovic toe tot het bestuur van Stichting Vrouwen van Rotterdam in het kader van het Rotterdamse Jaar van de Vrouw (2025). Deze nevenactiviteit eindigt in 2026.

FINANCIËLE TOELICHTING

TOELICHTING OP DE VERANTWOORDING ICAF 2024

De verantwoording bestaat uit 4 kolommen.

De eerste twee kolommen corresponderen met de cijfers zoals die zijn terug te lezen in de formele jaarrekening 2024 van het Rotterdams Wijktheater. In die jaarrekening is de begroting opgenomen zoals deze bij de gemeente Rotterdam is ingediend tezamen met het jaarplan 2024.

De laatste twee kolommen zijn gebaseerd op de herziene begroting zoals die aan het begin van deze cultuurplanperiode bij het FCP is ingediend en die in het digitale loket van Mijn Fonds is opgenomen. De cijfers in de kolom 'realisatie' zijn de cijfers zoals die in de jaarrekening staan opgenomen, aangevuld met de matching bijdragen. De matching bijdrage van het Rotterdams Wijktheater, Islemunda en Drama Box zijn bijdragen in natura. Zij hebben de kosten die ze voor het ICAF hebben gemaakt, geheel voor eigen rekening genomen en daarmee met eigen middelen geïnvesteerd in het ICAF.

Vooruit ontvangen subsidie

Het FCP heeft als voorwaarde dat 50% van de gemaakte kosten vanuit de basis subsidie van het FCP mogen worden gedekt. Zouden we alleen kijken naar de kosten voor het ICAF, zoals die in de jaarrekening zijn opgenomen dan komen die uit op € 165.552, waarvan € 82.776 wordt gedekt door het FCP en € 82.776 door de eigen inkomsten en een mutatie bestemmingsreserve ICAF. De niet bestede basissubsidie van € 42.224 is in de jaarrekening opgenomen als vooruit ontvangen subsidie FCP 2024.

Kijken we echter naar wat er aan werkelijke kosten zijn gemaakt, nl. de kosten van het ICAF tezamen met de investeringen van RWT/Islemunda en Dramabox, dan komen de totale kosten uit op € 225.870. In dat geval komt de 50% dekking van het FCP uit op € 112.935. Het bedrag aan niet bestede basissubsidie 2024 wordt dan € 12.382.

Op basis van de realisatie inclusief de investeringen van partnerorganisaties komt het totale bedrag van de vooruit ontvangen subsidie van het FCP in de afgelopen cultuurplanperiode uit op € 10.124 voor het jaar 2022 en € 12.382 voor het jaar 2024.

Deze vooruit ontvangen subsidie is van cruciaal belang om in 2026 het internationale festival te kunnen organiseren. Het blijft altijd weer een lastig punt dat de driejaarlijkse cyclus van het internationale festival niet parallel loopt met de vierjarige cyclus van het cultuurplan. En hoewel er in de jaren tussen het internationale festival door ook activiteiten plaatsvinden, zijn die niet zo kostbaar als ons festival.

Wat we in die twee lichtere jaren niet hoeven uit te geven van onze basissubsidie, zetten we daarom opzij zodat we de enorme toename van kosten voor het internationale festival in de periode daarna kunnen opvangen. We zitten met deze jaarrekening in een overgangsfase naar een nieuwe cultuurplanperiode. Een periode waarin we te maken hebben met een ander type regeling dan waarmee we tot en met 2024 te maken hadden.

We pleiten er daarom voor om de post vooruit ontvangen subsidie die we in de afgelopen vier jaar hebben opgebouwd t.b.v. het festival, te handhaven voor de organisatie van het internationale festival in 2026. Op die manier kunnen we een groter deel van onze basissubsidie voor 2025 en 2026 behouden voor de activiteiten in het kader van talentontwikkeling.

Nadere toelichting op de verschillen m.b.t. de herziene begroting en de realisatie inclusief partnerbijdragen

BATEN

Directe opbrengsten: deze zijn hoger dan begroot i.v.m. een hoge investering van Drama Box uit Singapore waar zij werken als ICAF Hub. Dit betreft hun voorbereidingen voor het festival *The Gathering* dat in 2025 onder de vleugels van het ICAF zal plaatsvinden.

Private middelen: het was financieel niet nodig om in 2024 fondsen te werven voor de activiteiten van dat jaar. Daar staat tegenover dat in 2025 een grote fondsenwerving actie zal plaatsvinden voor het internationale festival in 2026.

Subsidies: de subsidie van het FCP is lager dan begroot. Er was begroot op de volle 100% van de basissubsidie, maar omdat we slechts de helft van de kosten mogen betalen vanuit die basissubsidie, is dit bedrag

in de kolom jaarrekening teruggebracht naar € 82776. De resterende niet bestede c.q. vooruit ontvangen subsidie bedraagt € 42.224.

- a. in de kolom realisatie inclusief de partnerbijdragen teruggebracht naar € 112.935. De resterende niet bestede c.q. vooruit ontvangen subsidie bedraagt dan € 12.382

De € 22.810 voor de loon en prijsbijstelling komt in de jaarrekening terug bij bestemmingsreserve FCP Loon- en prijsbijstelling.

LASTEN

De beheerslasten personeel zijn in de herziene begroting hoger dan de realisatie. Dit heeft te maken met de plek waar we het salaris van de artistiek directeur hebben opgenomen.

Omdat haar werkzaamheden vooral liggen op het vlak van de artistieke projecten en niet op het zakelijk organisatorische vlak, hebben we het salaris van de artistiek directeur in de realisatie opgenomen bij activiteitenlasten personeel.

Daaruit valt ook de toename van de activiteitenlasten personeel te verklaren, aangevuld met de honoraria vanuit de samenwerkingspartners.

De materiële kosten zijn ook iets hoger dan begroot. Dit zit grotendeels in de eindsprint die er is gemaakt in de realisatie van het ICAF platform en in de ontwerp- en drukkosten van een publicatie.

Resultaat

Het exploitatieresultaat zoals dat onderaan de streep eruitziet, bedraagt in de kolom jaarrekening € 42.541 en in de kolom *inclusief* partnerbijdragen € 12.382. Dit bedrag wordt opgevangen middels een mutatie bestemmingsreserve ICAF. Daarnaast hebben we de € 22.810 aan Loon- en prijsbijstelling in de jaarrekening opgenomen als reserve. Dat betekent dat dit bedrag ook wordt verrekend middels een mutatie bestemmingsreserve ICAF.

Bestemmingsreserves FCP m.b.t. het ICAF

Er staan per 31-12-2024 de volgende bestemmingsreserves specifiek voor het ICAF:

a. In de jaarrekening

- Bestemmingsreserve ICAF € 82.408.

De totale mutatie bestemmingsreserve ICAF bedraagt € 42.541 + € 22.810 = € 65.351.

Daarmee daalt de bestemmingserve ICAF van € 147.759 naar € 82.408.

- Bestemmingsreserve FCP Loon- en prijsbijstelling ICAF € 32.710
- Bestemmingsreserve FCP projectsubsidie Internationale Samenwerking € 41.613
- (Bestemmingsreserve FCP Jonge Cultuurmakers € 12.483 niet heel specifiek voor het ICAF)

a) Volgens de berekening in de verantwoording inclusief partnerbijdragen

- Bestemmingsreserve ICAF € 112.567.

De mutatie bestemmingsreserve bedraagt volgens deze realisatie: € 12.381 + € 22.810 = € 35.192. Daarmee daalt de bestemmingsreserve ICAF van € 147.759 naar € 112.567.

- Bestemmingsreserve FCP Loon- en prijsbijstelling ICAF € 32.710
- Bestemmingsreserve FCP projectsubsidie Internationale Samenwerking € 41.613
- (Bestemmingsreserve FCP Jonge Cultuurmakers € 12.483 niet heel specifiek voor het ICAF)